

З позицій державних інституцій мова йде про формування відповідного інституційного каркасу, який нормативно закріпить можливості, методи, інструменти та засоби запровадження даного підходу, зокрема, шляхом перегляду нормативів, норм, положень, стандартів податкової, кредитної, інформаційної, науково-технічної, освітньої політик у питаннях діяльності щодо регулювання та координації діяльності підприємств.

Перспективи подальших досліджень лежать у площині аналізу питань запровадження ключових стандартів проектно-орієнтованого підходу, а також основних галузей знань з управління проектами відповідно до специфіки діяльності підприємств видавничо-поліграфічної галузі, формування витрат, доходів, ресурсів та взаємодії між основними групами стейкхолдерів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бойко О.В. Планування в системі управління конкурентоспроможністю поліграфічних підприємств / О.В. Бойко, О.Є. Топоровська // Економічні науки. – 2012. – Вип. 9(2). – С. 42-49.
2. Антон Н. Мировой рынок полиграфических услуг и перспективы его развития [Електронний ресурс] / Н. Антон // Балтийский курс. Новости и аналитика. – 2009. – Режим доступу : http://www.baltic-course.com/rus/_analytics/?doc=8975.
3. Зеленська М.О. Управління потенціалом поліграфічного підприємства : монограф. / М.О. Зеленська, П.В. Круш. – К. : НТУУ «КПІ», 2013. – 248 с.
4. Статистичні дані Державної служби статистики України [Електронний ресурс] / Сайт Державної служби статистики. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
5. Звіт про результати дослідження видавничого ринку України : Проект «Книжкова платформа» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://bookplatform.org/images/activities/47/publishing_study_ukraine_ukr_full.pdf
6. Індутна К.І. Розвиток книговидавничої справи в Україні [Електронний ресурс] / К.І. Індутна // Економіка і прогнозування. – Режим доступу : http://eip.org.ua/docs/EP_10_2_145.pdf.
7. Дзюбіна А.В. Модель зрілості управління проектами для вітчизняних підприємств [Електронний ресурс] / А.В. Дзюбіна. – Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/11396/1/41.pdf>.
8. Козлов А.С. Методология управления портфелем программ и проектов : монография. – М. : ЗАО «Проектная ПРАКТИКА», 2009. – 194 с.
9. Програма стандартизації в галузі книговидання і преси на 2012–2016 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrbook.net/zakony/knygovy_dannya/ N_360.pdf.
10. Сімченко Н.О. Особливості проектно-орієнтованого управління якістю продукції поліграфічних підприємств [Електронний ресурс] / Н.О. Сімченко, Г.А. Мохонько // Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. – 2013. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvbdfa_2013_2_14.pdf.
11. Вовк А.В. Внедрение кросс-медийных технологий на полиграфических предприятиях / А.В. Вовк, Ю.А. Шевченко // Вестник Нац. техн. ун-та «ХПИ». – Харьков : НТУ «ХПИ». – 2012. – № 26. – С. 71-74.
12. Российская полиграфия Состояние, тенденции и перспективы развития [Електронний ресурс] / под общ. редакц. В.В. Григорьева. – 2014. – Режим доступу : <http://www.farpmc.ru/dms-static/a4d7098a-c4a6-4978-8a75-a278ff466ea0.pdf>.
13. Звіт Користувачі Інтернет в Європі 2014 [Електронний ресурс] // Internet World Stats. – Режим доступу : <http://www.internetworldstats.com/stats4.htm>.
14. Дослідження інтернет-аудиторії України // Інтернет асоціація України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.inau.org.ua/analytics_vuq.phtml
15. Украинцы стали меньше читать [Электронный ресурс] // TNS. – Режим доступа : <http://www.tns-ua.com/ru/global/publications/ukraincy-stali-menshe-chitat-issledovanie-tns/>.

УДК 658.7.01:005.93:621(477)

Короткий Ю.В.
аспірант кафедри фінансів та кредиту
Запорізького національного університету

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто сутність поняття «механізм». Охарактеризовано елементи механізму управління логістичним потенціалом машинобудівного підприємства. Розглянуто важелі впливу на логістичний потенціал в різних парадигмах логістики.

Ключові слова: машинобудівне підприємство, логістична діяльність, логістичний потенціал, механізм управління, підсистема управління.

Короткий Ю.В. МЕХАНИЗМ УПРАВЛЕНИЯ ЛОГИСТИЧЕСКИМ ПОТЕНЦИАЛОМ МАШИНОСТРОИТЕЛЬНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье рассмотрена сущность понятия «механизм». Охарактеризованы элементы механизма управления логистическим потенциалом машиностроительного предприятия. Рассмотрены рычаги влияния на логистический потенциал в различных парадигмах логистики.

Ключевые слова: машиностроительное предприятие, логистический потенциал, механизм управления.

Korotkiy Y.V. MECHANISM OF MANAGING THE LOGISTICS POTENTIAL OF THE ENGINEERING ENTERPRISE

The article compared the nature of the concepts of «organization» and «mechanism». The characteristic elements of the mechanism of logistics engineering potential of the enterprise. Considered leverage on logistics engineering potential of the enterprise indifferent paradigms logistics.

Keywords: building enterprise, logistics potential, mechanism of management.

Постановка проблеми. Організація логістичної системи для машинобудівного підприємства надає йому можливість результативно функціонувати за рахунок оптимізації логістичних ланцюгів та своєчасної адаптації до ринкових змін.

Ефективне управління логістичними процесами та контроль виконання договірних зобов'язань є важливими умовами існування на галузевому ринку.

Розуміння ролі логістики в діяльності машинобудівних підприємств у сьогоdnішніх умовах господарювання як складової системи управління бізнес-процесами потребує організаційного вирішення комплексу завдань щодо формування та розвитку логістичного потенціалу.

Усе це зумовлює актуальність проведення дослідження щодо ролі логістичного потенціалу в загальному механізмі управління діяльністю машинобудівного підприємства в сучасних умовах господарювання.

Окрім того, організація логістичної системи потребує системних знань щодо її формування та функціонування в процесі економічної діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед учених, які приділяли увагу в своїх працях окремим складовим механізму управління логістичним системами, варто відзначити Д.Б. Бауерсокс, Д.Е. Майєр, Д.А. Уотерс, Є.В. Крикавського, В.Г. Кузнецова, А.О. Коломийцеву, Н.Й. Коніщеву, Р.Р. Ларіну, Ю.К. Неруша, В.Є. Ніколайчука, Ю.В. Пономарьову, В.І. Сергєєва, Л.М. Сударєву, О.С. Тридіда, Л.В. Фролову [1–10].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Але низка питань залишається недослідженою: окрім наявності теоретичного обґрунтування логістичного потенціалу промислових підприємств, у більшості робіт майже відсутні прикладні розробки, що дозволили б оптимізувати механізм управління логістичним потенціалом.

Формування логістичного потенціалу на машинобудівних підприємствах повинне починатись із розробки логістичної стратегії для отримання прибутку з мінімальними витратами з поступовим перетворенням у систему розвитку логістичного потенціалу. Формування та подальше функціонування логістичного потенціалу потребують розробки організаційно-економічного механізму, який забезпечить ефективне управління.

При цьому повинні бути чітко вибудовані процеси та функції управління логістичним потенціалом, забезпечені адекватними організаційними структурами управління та відповідним механізмом інтеграції елементів логістичного потенціалу підприємства.

Мета статті полягає в характеристиці складових елементів механізму управління логістичним потенціалом машинобудівних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для ефективного управління логістичною діяльністю доцільно сформувати механізм управління логістичним потенціалом, що передбачає використання сучасного управлінського інструментарію. Він повинен ґрунтуватися на результатах досліджень провідних учених-економістів та практичних доробках фахівців з логістики машинобудівної галузі.

Аналіз публікацій [1–6] дозволив зробити висновок про те, що серед значної кількості трактувань не існує єдиного підходу щодо визначення поняття «механізм».

Актуальність розгляду сутності категорії «механізм» в управлінні логістичним потенціалом підпри-

ємства зумовлена тим, що в саме ньому інтегруються всі процеси, що відбуваються в рамках відкритої бізнес-системи.

Обґрунтоване використання механізму управління логістичним потенціалом дозволить підприємству своєчасно вирішувати проблеми у взаємодії елементів логістичного потенціалу та забезпечувати його зростання.

О.М. Поспелов запропонував наступні передумови визначення сутності механізму управління логістичними потоковими процесами машинобудівних підприємств:

- механізм логістичного управління діяльністю підприємств, який включає два набори складових субмеханізмів, що взаємодіють один з одним;

- залежність дієвості та ефективності механізму від адекватності системи, на яку він впливає, особливостей середовища, що реалізує цей вплив, та рівня впливу його характеристик;

- обґрунтованість складу та надійності зв'язків між субмеханізмами механізму логістичного управління якістю організації логістичного управління [7].

Із метою дослідження механізму управління логістичним потенціалом доцільно проводити оцінку складу його елементів та існуючих між ними взаємовідносин.

На думку А.В. Ткачової, «механізм – це, з одного боку, упорядкована (організована) певним чином система; з іншого боку – механізм як упорядкована система, що використовується для упорядкування процесу, що відбувається в керованій системі. Потреба в механізмі виникає з об'єктивної необхідності цілісного сприйняття й оцінки процесів і явищ» [8].

У літературі існує безліч конкретних визначень категорії «механізм». Проведений аналіз існуючих тлумачень дозволив їх згрупувати за ознаками «спеціальність – універсальність» (характеризують потребу й необхідність формування й впровадження механізму) та «конструктивність – описативність» (визначають особливості внутрішньої побудови, складу елементів та підпорядкованості обраних субмеханізмів). Класифікацію підходів щодо визначення цієї категорії наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Класифікація підходів до визначення понять «механізм»

Підходи	Види
Універсальні	Дескриптивні – надають можливість розрізняти механізми та не механізми
	Конструктивні, орієнтовані на розробку програми створення або вдосконалення механізму
Спеціальні	Дескриптивні, орієнтовані на виділення класифікаційних ознак механізмів
	Конструктивні – характеризують конкретні елементи механізму

Механізм управління, на думку О.А. Єрмоєнко-Григоренко, визначається як відповідний певній організаційно-правовій формі спосіб організації управління бізнесом з притаманними йому формами, методами, інструментами та засобами [2]. Г.С. Одинцов визначає механізм управління як «...сукупність способів, форм і методів впливу суб'єкта управління на об'єкт управління для досягнення поставлених цілей» [3, с. 49]. Агреговано економічний механізм управління можна представити як сукупність (систему) формальних і неформальних правил, процедур, методів, способів, форм, важелів, функцій управління

економічними відносинами різного рівня. Механізм управління при цьому виступає засобом впливу суб'єкта на функціонування і зміну об'єкта [8].

На думку А.В. Ткачової у складі механізму управління підприємством зазвичай виділяють такі елементи:

- інструментальний апарат управління у вигляді принципів і методів, які використовуються суб'єктом господарювання в управлінській діяльності і створюють її основу;

- організацію управління у вигляді організаційної структури, яка становить форму впорядкованості служб і підрозділів суб'єкта господарювання, що забезпечує відповідність їх взаємодії;

- процесну організацію управління, яка розглядає систему управління в динаміці (характеризується сукупністю процесів, що реалізуються шляхом виконання функцій управління);

- цільову спрямованість управління, що складається з блоку розвитку і вдосконалення системи управління [8].

Запропонований автором механізм управління логістичним потенціалом машинобудівних підприємств зображений на рис. 1.

Етапи реалізації механізму управління логістичним потенціалом передбачають послідовне виконання ряду дій: визначення складових логістичного потенціалу, розробку і реалізацію напрямків підвищення ефективності логістичної діяльності. Циклічність виконання вказаних дій забезпечить безперервність процесу управління логістичним потенціалом машинобудівного підприємства.

Складність оцінки ефективності механізму управління логістичним потенціалом машинобудівного

підприємства є однією з найбільш значущих проблем при розробці зазначеного механізму.

Як критерій ефективності пропонуємо використовувати інтегральний показник ефективності логістичного потенціалу, який залежить від ефективності його складових [8]:

$$IE_{\text{лп}} = f(E_c, E_{\text{фе}}, E_o, E_{\text{мз}}, E_i, E_o), \quad (1)$$

де $IE_{\text{лп}}$ – інтегральний показник ефективності логістичного потенціалу підприємства;

$E_c, E_{\text{фе}}, E_o, E_{\text{мз}}, E_i, E_o$ – узагальнені показники ефективності складових логістичного потенціалу (стратегічної).

Механізм управління логістичним потенціалом підприємства можна ідентифікувати як систему дії факторів впливу на складові логістичного потенці-

Таблиця 2

Структура важелів впливу на матеріальні потоки й бізнес-процеси в різних парадигмах логістики

Парадигма	Важелі й інструменти впливу
Аналітична	Показники функціонування окремих стадій існування матеріальних поточкових процесів
Технологічна	Системи часткових та інтегральних показників – характеристик окремих стадій існування матеріального потоку, інформаційного й програмного забезпечення їхнього розрахунку
Маркетингова	Використовуються експертні оцінки мікросів маркетингу й логістики як важелі впливу на матеріальні потоки й бізнес-процеси підприємства
Комбінована	Результати векторної оптимізації логістичної системи в цілому за критеріями мінімізації обсягів оборотного капіталу

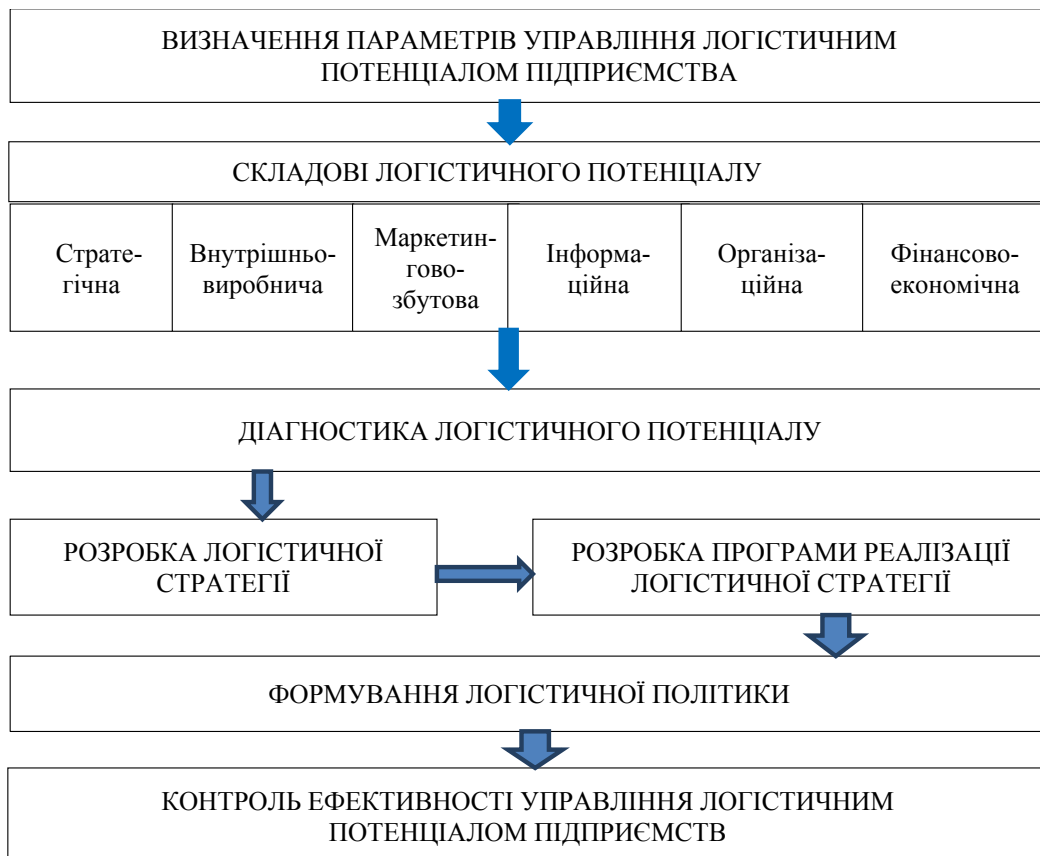

Рис. 1. Механізм управління логістичним потенціалом машинобудівного підприємства

алу, що сприяє їх узгодженню й упорядкуванню у всіх ланках логістичної системи підприємства.

Відповідно, структура факторів впливу на логістичний потенціал залежить від того, яка з концепцій побудови логістичної системи використовується підприємством: аналітична, технологічна, маркетингова, інтегральна або комбінована (табл. 2) [7].

Доцільно зауважити, що в кожній наступній концепції перелік попередніх факторів впливу на поточкові процеси не ігнорується, а лише доповнюється новими.

Якщо ж підприємство орієнтується на аналітичну концепцію, то в якості факторів впливу будуть виступати більш складні системи показників функціонування окремих стадій існування матеріальних потокових процесів, які були розраховані на основі математичних моделей.

Якщо підприємство зорієнтоване на використання технологічної концепції, то в якості факторів впливу будуть виступати розраховані й скомплектовані в інформаційні бази системи часткових та інтегральних показників – характеристик окремих стадій існування матеріального потоку.

Маркетингова парадигма передбачає, що система факторів впливу відрізняється залежно від обраного підприємством підходу до організації логістичного управління (позиції у континуумі «інтеграційний критерій – повне заміщення»), а також від сформованого маркетингового й логістичного міксу [7].

Використання сучасних доробок в логістиці в нинішніх умовах господарювання обумовлює необхідність проведення організаційних змін у всіх підрозділах промислових підприємств.

Будь-які зміни супроводжуються витратами, а тому потребують розробки комплексу соціально-економічних, організаційно-технічних, інформаційних, правових, кадрових та інших передумов для формування та розвитку логістичного потенціалу машинобудівних підприємств.

Висновки. При формуванні логістичного потенціалу підприємства доцільно проводити ревізію складових логістичного потенціалу підприємств. За результатами такої ревізії цілком ймовірно ініціювання нових функцій управління логістичним потенціалом,

що зумовить зміни в існуючих логістичних системах. Ці зміни будуть виправдані за рахунок економії ресурсів та оптимальної організації логістичної діяльності на підприємстві. Результатом ефективного управління логістичним потенціалом машинобудівних підприємств є: зниження собівартості продукції, підвищення продуктивності праці; адаптивність логістичної системи до мінливого маркетингового середовища; підвищення ефективності ресурсного забезпечення підприємств; удосконалення інфраструктури просування ресурсів, створення системи забезпечення інформацією всіх учасників логістичної системи.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гончарук А.Г. Формирование общего механизма управления эффективностью предприятия / А.Г. Гончарук // Экономика промышленности. – 2009. – № 2(45). – С. 164–175.
2. Ерьоменко-Григоренко О.А. Организационно-экономический механизм управления господарської діяльністю підприємства : автореф. дис. ... к. е. н. : спец. 08.06.01 / О.А. Ерьоменко-Григоренко ; НАН України. Ін-т економіки пром-ті. – Донецьк, 2000. – 24 с.
3. Одинцова Г.С. Механизм управления предприятием: понятие и содержание / Г.С. Одинцова // Экономика развития. – Харьков : ХНЕУ, 2005. – № 4(36). – С. 48–50.
4. Бакута А.В. Управление предприятиями машиностроения за допомогою логістичних механізмів на шляху стабілізації галузі в післякризовий період / А.В. Бакута // Зб. наук. праць Запорізької державної інженерної академії «Економічний вісник». – Запоріжжя : ЗДІА, 2012. – № 2. – С. 22–32.
5. Фролова Л.В. Механізми логістичного управління торговельним підприємством : [монографія] / Л.В. Фролова. – Донецьк : ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2005. – 322 с.
6. Клунко Н.С. Економіко-організаційний механізм логістичних процесів у виробничій сфері: дис. ... к. е. н. / Н.С. Клунко. – Х., 2010. – 182 с.
7. Поспелов О.М. Організація логістичного управління діяльністю підприємства : дис. ... к. е. н. / О.М. Поспелов. – Х., 2009. – 264 с.
8. Ткачова А.В. Економічний механізм управління логістичною діяльністю металургійних підприємств / А.В. Ткачова // Ефективна економіка. – 2011. – № 5.
9. Некрасов А.Г. Оценка эффективности логистических систем / А.Г. Некрасов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.integprog.ru>.
10. Walker O. Logistic management / Walker O. – Boston, Kent Publishing Company, 2002. – 423 p.